

شنبه؛ بیستم اسفندماه ۱۴۰۱

نشست هفدهم فقه پزشکی؛ پرونده نهم

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين وصلى الله على محمد وآله الطاهرين

اللهم كن لوليک الحجة ابن الحسن صلواتک علیه و علی آباءه فی هذه الساعة و فی کل ساعة ولیا وحافضا و قائدا و ناصرا و دلیلا و عینا حتی تسکنه ارضک طوعا و تمتعه فیها طویلا

پرونده نهم: ازاله بکارت

پاسخ به سوال دوم: محاسبه ارش البکاره

سوال اول این بود که اگر دوشیزه ای تن به زنا بدهد، ارش البکاره او ساقط است یا نه؟

گفته شد اگر بالغه باشد و مغروره واقع شود.....و گرنه وجهی برای سقوط البکاره نیست. اختلافی هم هست.

سوال دومی که هفته گذشته مطرح شد، محاسبه ارش البکاره بود. ارش البکاره آیا مثل سایر موارد، سایر جراحتهای و زخمها در قانون ارش می افتد...

و یا این که خودش دیه و مقدار دارد ....

دو نظر حداقل هست؛ یکی این که ارش البکاره معادل مهر المثل است؛ گویا خودش کار به قاعده ندارد. نظر دوم این که... نه.... یک زخمی است که بر زن وارد می شود و چون زن دیه ندارد، کارشناس باید نظر بدهد.

البته این را جایی می گوئیم که افضا نباشد...و الا اگر افضا باشد باز خودش، دیه خودش را دارد.

قانون مجازات اسلامی مصوب ۹۲ ماده ۶۵۸ می گوید: ارش البکاره، ارشش، مهر المثل است ...

در قانون مجازات ۷۰ تا این جا که من یادم هست، می توانیم بگوئیم که قانون گذار نظرش به مهر نبوده بلکه نظرش به ارش بوده است.

ماده ۴۸۱ مصوب ۷۰ می گوید: هر جراحی که بر بدن وارد شود، و دیه مقدر تعیین نشده باشد، ارش است.

از آن طرف هم در ماده ۴۹۵ نحوه محاسبه ارش را بیان می کند که دو کارشناس نظر دهند، طبق نظر کارشناس و لذا اداره حقوقی قوه قضائیه وقتی از او پرسیدند، که راجع به ارش البکاره چه می گوید... آن زمان این قانون مصوب ۹۲ نیامده بود، مواد ۴۸۱ و ۴۹۵ را کنار هم قرار داده بوده و این را استخراج کرده است.

آقای خوبی از شهید ثانی هم عبارتی دارد، همین مطلب را دلالت می کند.

مهم ضوابط و قواعد هست؛

در فقه هم مثل قانون ، شهید ثانی فرموده است: ارش؛ و مثل محقق خویی در باب زنا هم می گوید همان مهر را که می پردازند، در واقع حساب می شود، و ارش البکاره جداگانه ندارد.

ما این ها را در این هفته دسته بندی کردیم . آن چه به نظر ما تعیین کننده هست در مساله ، دو روایت است؛ اگر روایت نبود، نگاه می کردیم ببینیم اقتضای قاعده چیست.

که در واقع اقتضای قاعده هم ارش می شد.

ولی دو تا روایت داریم: یک روایت معتبره طلحة بن زید است؛ امام صادق علیه السلام از پدرشان آقا امیر المومنین عن جعفر عن ابیه عن علی علیه السلام ..... عبارت این است: اذا اغتصب الرجل امة فاقتضها (ازاله بکارت) فعلیه عشر قیمتها (کنیز را قیمت می کنند، یک دهم قیمتش را باید پردازد) اما ان کانت حرة فعلیه الصداق....

و چون مهر المسمی در کار نیست می شود مهر المثل .....

به نظر من این روایت بسیار گویا است.

حدیث بعدی، صحیحہ عبدالله بن سنان است؛

عبدالله بن سنان می گوید به آقا امام صادق علیه السلام عرض کردم: جعلت فداک ما علی رجل وثب علی امرأة فحلق رأسها... قال یضرب ضرباً وجیعاً و یحبس فی سجن المسلمین .... حتی یستبرأ شعرها (تا موی او رشد کند) الی ان قال : یابن سنان ، ان شعر المرأة و عذرتها شریکان فی الجمال ... فاذا ذهب باحدهما وجب لها المهر کمالا....

سوال این است که با بودن این دو روایت ما دنبال چه بگردیم؟

اگر این دو روایت نبود، ما تمسک به قاعده کلی می کردیم.

قاعده کلی هم این است: هر خسارتی و هر زخمی ، بر کسی وارد شود و دیه نداشته باشد، ارش تعلق می گیرد؛ البته در این جا روایت هست و امام علیه السلام به مهر المثل اشاره می کنند.

در خصوص مهر المثل هم داستانی که هست این که کشور به کشور و حتی شهر به شهر متفاوت است؛ برخی سنگین و برخی سبک می گیرند.

این فراز و نشیب مهر المثل در خصوص دیه هم ساری و جاری است به این معنی که الان ما قبول نداریم که دیه انسان صد شتر باشد .

یا مثلاً پارچه که حله یمانی مبنا قرار میگیرد به این دلیل بود که قدیم پارچه خیلی ارزشمند بود ولی آیا الان هم این طوری است؟

این قدر پارچه ارزشمند است؟

به هر حال به نظر می رسد این جا مهر المثل متعین است و جای قانون نیست.
دنیا در موضوع نحوه تعیین ارزش بسیار کار کرده است.

و ما چقدر کار نکردیم!!

مقدار ارزش همان مهر المثل است مستندا به دوروایت و ازان قانون عام هم ما خارج میشویم و خوشبختانه در دادگاه هاهم همین وریه حاکم است. سوال سوم این بود اگر ازاله بکارت با غیر آلت مردانه باشد.. با انگشت یا با یک دستگاه ازاله بکارت کرد این که زن راضی باشد یا نباشد بالغ باشد یا نباشد، در پزشکی گاهی اوقات پیش می آید .

بحث های متفرقه

فقه ترکیز و فقه گسست اشاره به مجموعه مباحثی دارد که می آید و عنوان فقه مادر را پیدا می کند و برعکس فقه گسست که شامل همه مباحث می شود.....

اگر کسی عنوان مادر را پیدا کند، مقدار دیه یا در بحث کفارات مقدار کفاره را راحت پیدا می کند.

امام علیه السلام در آن فضا که مهریه ها سبک و آسان بوده است صدق ها پیش پا افتاده بود، داستان متفاوت می شود.

یا در بحث لباس هست اگر کسی ده فقیر را بپوشاند ، یا شصت روز روزه بگیرد . ... این ها را باید اقتضائات را در نظر گرفت

ده فقیر را پوشاندن چه بسا با یک میلیون تومن هم بتوان این کار را کرد اما شصت روز روزه گرفتن چه؟